

Секція 4. Інвестиційне забезпечення ефективного функціонування підприємств харчової і переробної галузей АПК

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА

Стахурська С.А., к.е.н.

Національний університет харчових технологій

Процес формування інвестиційної стратегії як і загальної стратегії підприємства має певну послідовність. Як правило першим етапом є формування головної стратегічної цілі інвестиційної діяльності підприємства на підставі ретроспективного аналізу тенденцій розвитку основних результативних показників інвестиційної діяльності в поєднанні з динамікою чинників зовнішнього інвестиційного середовища і параметрами внутрішнього інвестиційного потенціалу підприємства. На цьому етапі виникає перша проблема: на який період розробляється інвестиційна стратегія? Адже залежно від періоду у підприємства будуть різні цілі як інвестиційної так і основної операційної діяльності. Враховуючи нестабільність економічної ситуації такий період може складати лише 2 - 3 роки, що обмежує цілеспрямованість діяльності підприємства на перспективу. Формулювання головної стратегічної цілі інвестиційної діяльності зводиться або до нарощення власного капіталу або до отримання додаткового прибутку. Конкретизація цілі залежить від етапу життєвого циклу підприємства і має отримати кількісне значення. Проблема полягає в тому, що не розроблені методичні підходи, які б дозволили визначити кількісні тенденції зростання капіталу або прибутку, а також бажані і можливі тенденції розвитку окремих показників інвестиційної діяльності, які забезпечують досягнення її головної цілі.

Наступною проблемою є детермінація можливих загроз забезпеченню реалізації головної цілі, яка дозволила б завчасно нейтралізувати негативний вплив окремих чинників.

При формуванні інвестиційної стратегії виникає проблема врахування

об'єктивних обмежень в досягненні бажаних параметрів стратегічної інвестиційної позиції підприємства. Коли підприємство розпочинає формування стратегічних інвестиційних цілей, то воно базується на ідеальному уявленні або на бажаному образі своєї стратегічної інвестиційної позиції. Але на практиці на жаль підприємство не в змозі вільно обирати свої інвестиційні цілі, хоча б тому, що існують стратегічні економічні цілі діяльності, які не контролюються інвестиційними менеджерами підприємства. Важливим об'єктивним обмеженням, що визначає спрямованість стратегічних цілей інвестиційної діяльності, є стадія життєвого циклу підприємства. Залежно від неї і будуть диференціюватися стратегічні цілі інвестиційної діяльності. Так, на стадії "дитинство" основними цілями є забезпечення значних темпів реального інвестування та беззбитковості інвестиційної діяльності. Слід зазначити, що обидві цілі входять в певне протиріччя. На стадії "юність" поряд з ціллю диверсифікаційного розширення обсягів реального інвестування необхідно виставляти проблемну ціль забезпечення хоча б мінімальної норми поточного інвестиційного прибутку. На стадії "рання зрілість" виникає проблема забезпечення виходу на "критичну масу інвестицій", яка характеризує мінімальний обсяг інвестиційної діяльності, що дозволяє підприємству формувати чистий операційний прибуток. Сучасні темпи технологічного процесу, інновацій, зниження норми віддачі капіталу обумовлюють постійне зростання "критичної маси інвестицій". Останнє ускладнює економічний розвиток підприємств і знижує кількісні параметри стратегічних цілей. На стадії "рання зрілість" бажано виставляти стратегічні цілі щодо формування портфеля фінансових інвестицій. Але тут виникає проблема пов'язана з наступним об'єктивним обмеженням, а саме з розміром підприємства. Невеликому підприємству нестача інвестиційних ресурсів не дозволяє не лише диверсифікувати реальну інвестиційну діяльність і ставити масштабні цілі інвестиційної стратегії, але й унеможливорює роботу з фінансовими інструментами. В той час як великі підприємства можуть дозволити собі широкий спектр реального інвестування, диверсифікацію фінансових інструментів, у тому числі на галузевому і регіональному рівнях. На етапі "остаточна зрілість" виникає проблема підт-

римання "критичної маси інвестицій" з одночасною активною диверсифікацією реального та фінансового інвестування. На стадії "старіння" необхідно передбачити дезінвестування капіталу з низькорентабельних об'єктів та його реінвестування з метою підтримання необхідного обсягу операційної діяльності. Проблемою є те, що в умовах нестабільності економічного розвитку важко виділити фази життєвого циклу підприємства, зокрема фазу "старіння", яка помилково може бути прийнята за фазу економічного спаду.

Відсутність методичних підходів робить проблемним формування системи основних стратегічних цілей інвестиційної діяльності, що забезпечують досягнення її головної цілі, а саме визначення темпу росту загального обсягу інвестиційної діяльності (на стратегічний період та середньорічний), співвідношення обсягів реального і фінансового інвестування, максимально допустимого рівня ризику, мінімально прийнятних рівня інвестиційного доходу та темпу приросту інвестованого капіталу, структури капіталу підприємства, що залучається до інвестування, у тому числі мінімального рівня самофінансування інвестицій.

Для того, щоб сформувати дієву інвестиційну стратегію, одночасно із системою основних стратегічних цілей необхідно визначити систему допоміжних (підтримуючих) цілей: рівень галузевої та регіональної диверсифікації реальних і фінансових інвестицій, граничний рівень середньозваженої вартості інвестиційних ресурсів та ліквідності об'єктів інвестування, співвідношення обсягів внутрішнього та зовнішнього інвестування.

Наступною проблемою є необхідність розроблення методичних підходів до побудови "дерева цілей" інвестиційної стратегії, яке б дозволило чітко пов'язати головну, основні та допоміжні стратегічні цілі в єдину комплексну систему з урахуванням їх пріоритетності та рангової значимості.